

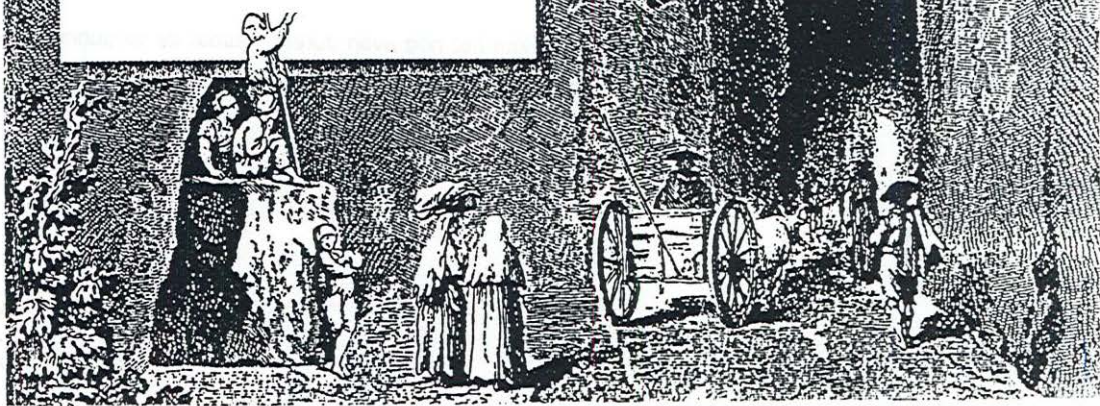
S.O.K

Studiegroep Onderaardse Kalksteengroeven
Natuurhistorisch Genootschap in Limburg

DRUKWERK

Info
41

Inhoud:

- Vergunningen overzicht.	2
- Adreswijziging secretariaat	3
- Oproepen van en naar SOK-leden.	3
- Bezoek aan vuursteenmijnen van Rijckholt.	4
- Info en inschrijf-formulier Napels.	7

Vergunningen overzicht.

Ed de Grood

Regelmatig zal een overzicht in SOK-INFO verschijnen van de in omloop zijnde SOK vergunningen.

Groeve	Duur	Naam	Studie
Koelebosch	Half jaar	Jo v. Rijsselt & Peter Drummen	Algemeen onderzoek. Verslag volgt
Koelebosch	Zomer	John Hageman	Fossielen
Pietersberg	Zomer	Rick Bastiaens	Zwartwit Infra-rood opnamen van opschriften en inscripties. Verslag volgt in SOK- Mededelingen
Pietersberg	Zomer	Roger Reinartz	Gangen en tekeningen fotografisch vastleg- gen. Groevegrafie.
Pietersberg	Zomer	Joep Orbons	Opsporen van restanten van de smalspoor rails.
Pietersberg	Zomer	Frans Brauner	Het zuiveren van de gangen van glas.

Wegens het in herdruk zijn van de vergunningen, kan het nog even duren, voordat de vergunningen opgestuurd worden. Dit zal zo spoedig mogelijk afgehandeld worden.

Adreswijziging secretariaat.

Dre Scheien heeft aan de stuurgroep laten weten dat hij zijn functie als secretaris van de stuurgroep met ingang van mei 1991 neerlegt. Door de stuurgroep-vergadering is daarom Jacco Silvertant unaniem gekozen tot de nieuwe secretaris. Dre, bedankt voor het werk als secretaris. Jacco, veel succes met je nieuwe functie.

Tot nu toe heeft Jacco zich bezig gehouden met de ledenactiviteiten en de SOK-INFO. Omdat dit samen met het secretariaat te veel werk is, zoekt de stuurgroep op de langere, doch liefst op de korte termijn iemand die de ledenactiviteit en SOK-INFO wil overnemen. Als tijdelijke oplossing heeft de stuurgroep besloten dat de SOK-Info vanaf nu door Jacco Silvertant en Joep Orbons samen gemaakt wordt.

Reacties kunt U richten aan het adres van de ledenactiviteiten:

Jacob Canisstraat 2-H,

6521 HL Nijmegen.

Belangstellend zien wij Uw reacties tegemoet,

De Stuurgroep

Oproepen van en naar SOK-leden.

ADVERTENTIE

Gevraagd: - Aanhanger

- Binoculaire loop

- Opslagruimte voor o.a. SOK-reparatie-materialen in, of in de directe omgeving van Heer.

Reacties: Han Bochman

Speciedonk 8

6218 GH Maastricht

Tel: 043-433355

Een bedankje van Jan-Paul van de Pas.

In de SOK-INFO 39 plaatste ik een oproep voor enkele tijdschriften, die door waterschade verloren waren gegaan. Het succes was overweldigend. Diverse mensen hingen al rap aan de telefoon om te vertellen dat ze deze dubbel hadden, zodat mijn verzameling weer compleet is.

Bij deze nogmaals dank aan en de SOK-INFO, en aan de bellers, Jan-Paul

SOK-INFO-VAKANTIE-SPECIAL

Eind juni zal een SOK-INFO-VAKANTIE-SPECIAL uitkomen. Deze zal geheel gewijd zijn aan, hoe kan het ook anders, de vakantie. We hopen hierin zoveel mogelijk informatie te geven over plaatsen in Europa waar groeven bezocht kunnen worden. Wij als stuurgroep weten best een leuke INFO hierover te maken, maar als jullie ook nog plaatsen weten, bel die dan even door, zodat na deze SOK-INFO-SPECIAL ieder SOK lid hier een kijkje kan gaan nemen.

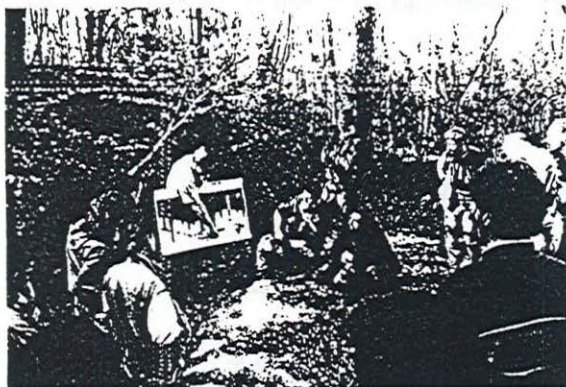
SOK-bijeenkomst

Op vrijdag 6 september 1991 zal een algemene SOK-bijeenkomst gehouden worden. Hier zal Ed de Grood uitleg geven over het reilen en zeilen rondom de SOK-vergunningen. Dit zal dan gevolgd worden door een open discussie naar de leden, waar alles aan de orde kan komen, zolang het maar met groeves te maken heeft. Over dit onderwerp zal na de zomervakantie nog een SOK-INFO uitkomen. Ideeën zijn welkom.

Bezoek aan de prehistorische vuursteenmijnen van Rijckholt.

door Joep Orbons

Voor een lente-excursie had men geen betere dag kunnen kiezen. 's Morgens om 10 uur verzamelde een groep van 30 SOK-leden zich op het zon overgoten terras van de Rijckhof in Rijckholt. Na het, voor de meesten, broodnodige kopje koffie werd om kwart over tien de tocht ingezet naar de prehistorische vuursteenmijnen, die liggen in het hellingbos even ten oosten van Rijckholt.

Als gids fungeerde Freek van Westreenen, die als SOK-lid de aangewezen persoon was om deze rondleiding te verzorgen. Bij de mijnen aangekomen volgde een uitgebreid verhaal over de ontdekking, diverse opgravingen en conservering van de mijnen; ook over de archeologische vondsten en de betekenis van deze zeer zorgvuldige opgraving van de prehistorische vuursteenmijnen. Na deze inleiding opende Freek de deur tot de onderaardse gang, die toegang verschaft tot de mijnen en kon het eigenlijke bezoek beginnen. Niet lang daarna was de gehele gang gevuld met rondsnuffelende SOK-kers die met hun zaklampen probeerden meer te zien dan de hekken en de aanwezige verlichting toelieten. De vele vragen over de archeologie, geologie en opgraving werden uitgebreid beantwoord.

Na ruim de tijd gekregen te hebben om rond te kijken werd de terugreis aanvaard. Weer bij de Rijckhof aangekomen werd er nog een consumptie gevat en nam iedereen weer zijn normale zaterdagse werkzaamheden op.

Voor velen was dit eerste bezoek aan deze vuursteenmijnen een kennismaking met een geheel andere ondergrondse wereld dan de bekende kalksteen groeven.

Het verhaal van de opgraving.

In 1881 zag de Belgische archeoloog Marcel de Puydt bij Rijckholt vanuit de trein van Luik naar Maastricht gelijkenis met hem bekende Belgische prehistorische lokaties. In de opvolgende 35 jaar trof hij in het bos bij Rijckholt plaatsen aan waar enorme hoeveelheden vuursteen-bewerkingsafval en enkele vuursteen artefacten lagen. Hij ontdekte dat hier sprake moest zijn geweest van een soortement prehistorisch industriële vuursteenbewerking. Deze plaats werd later het "Grand atelier" genoemd. Een onderzoek in 1886 door de Eijsdensse graaf Rene de Geloës, de eigenaar van het gebied, samen met Eugene Dubois, die later de Javamens vond in Indonesië, leverde veel vuursteenvondsten op, maar daar bleef het dan ook bij.

In 1903 begint J. Hamal-Nandrin. Deze Luikse archeoloog heeft tot 1953 toe menig opgraving verricht. Hij vond in 1910 de eerste schachten die duiden op een mijnbouwactiviteit. Tot dan toe

was men er van uit gegaan dat die kuilen in de grond resten van bewoning waren.

Van 1923 tot 1926 heeft de nederlandse archeoloog A.E. van Giffen zich met de Prehistorische vuursteenmijnen bezig gehouden. Hij leverde de eerste systematische opgraving. De resultaten waren vele vondsten; ook hij dacht bewoningsresten gevonden te hebben.

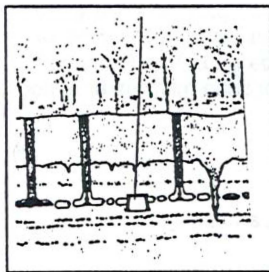
Tussen 1929 en 1932 zijn vele opgravingen in het gebied rond de schone grub verricht door de paters van Rijckholt. Deze vonden ook weer gangen en schachten, maar ook vele hakken en pijlpunten.

Daarna heeft het werk stil gelegen tot 1964. Toen raakte professor H.T. Waterbolk van de universiteit van Gröningen geïnteresseerd in de mijnen. Bij een grondig oppervlakteonderzoek bleek dat de hutten van van Giffen schachten waren zoals al door Nandrin in 1910 was opgemerkt. Hij wilde dat de mijnen goed opgegraven werden. Dit kon alleen door de gangen ondergronds te onderzoeken. Hierin was hij geen specialist. Toen werd hulp aangeboden door een aantal mijnwerkers/geologen van de geologische vereniging, die als hobby archeologie hadden. Er is toen een werkgroep opgericht onder leiding van de gebroeders Felder, die de mijnen is gaan opgraven.

Het ondergronds werken is aan zeer strenge regels gebonden, zoals menig SOK-lid wel weet. Zo ook voor deze werkgroep. Een archeologische opgraving uitvoeren mocht niet. De werkgroep heeft toen toch vergunning gekregen onder het voorwendsel dat ze gingen onderzoeken of de prehistorische mijnen weer opnieuw gebruikt konden gaan worden.

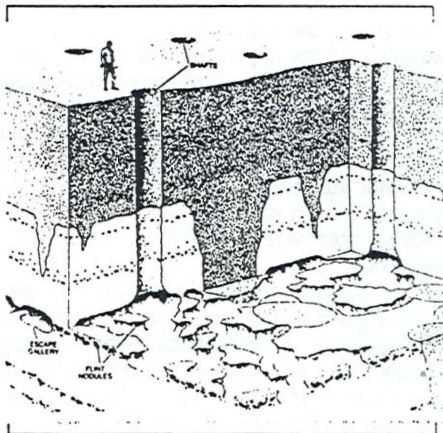
De werkgroep stond voor een groot probleem. Zoals de afbeelding hiernaast laat zien, bestaat het mijngebied uit honderden kleine schachten naast elkaar. Iedere schacht leeg halen, de zijgangen leeg halen, en weer naar de volgende schacht gaan, was een onmogelijk karwei. Besloten werd om een 150 meter lange drijfgang dwars door het mijngebied te graven op het niveau van de mijn-gangetjes. Hierdoor kwamen de mijn-gangetjes vrij en kon men makkelijk toegang verkrijgen tot het gehele gebied (Zie de tekening). Besloten werd om de gangetjes vrij te maken tot 10 meter aan weerszijde van deze drijfgang.

De werkgroep bestond uit 20 man. Hiervan waren er altijd minstens 10 in de nacht van vrijdag op zaterdag aan het werk bij de opgraving. Een deel van de ploeg hield zich bezig met het graven van de drijfgang. Het andere deel was bezig met het uithalen van de mijn-gangetjes en weer een ander team zorgde voor de aan- en afvoer. In het begin ging alles nog met een kruiwagen. Maar later werd door de staatsmijnen een lopende band geschonken. Een oude tractor zorgde voor de aandrijving van die lopende band. Er was veel ondersteuning van buiten af. Een bedrijf leende een compressor het pneumatische hamer, zodat beter gewerkt kon worden, een ander een aggregaat voor verlichting, weer andere giften bestonden uit kleding, geld, lampen etc, etc. Ter ondersteuning van de leeggehaalde gangetjes is alleen al in 1965 50 ton staal geplaatst als pilaren. In 1973 was het werk geklaard. Dit wil zeggen dat het beoogde doel bereikt was. De drijfgang van 150 meter (zelf

iets langer), aan weerszijde 10 meter opgegraven, was af. Veel is sindsdien gepubliceerd over deze opgraving en de werkgroep heeft nog enkele malen proefopgravingen in het buitenland gedaan. Aan het complete verslag van de opgraving en de vondsten wordt tot op de dag van vandaag hard gewerkt.

Tussen 1973 en 1979 is gewerkt aan het zekerstellen van de drijfgang met zijn mijn-gangetjes. Ook een mooi ontvangst-ruimte en een poort zijn gemaakt.

Nu kan iedere serieus geïnteresseerde, prehistorische vuursteenmijnen van heel dichtbij bekijken.

Alles bij elkaar zijn er grote hoeveelheden vuurstenen bijlen en andere werktuigen gevonden. Voldoende houtskool zorgde voor een datering. Er is een schedel gevonden die hoogstwaarschijnlijk als ritueel in het mijn-gangetje is geplaatst.

Het archeologische verhaal.

De prehistorische mens heeft al meer dan 200.000 jaar vuursteen gebruikt. Hiervan werden werktuigen gemaakt zoals houtbijlen, vleesmesses, scheermessen, sikkels, schrapertjes, etc. In het begin werd de vuursteen van de grond opgeraapt en gebruikt. Later kwam men erachter dat men er stukjes af kon slaan zodat een gewenste vorm gemaakt kon worden. Het afval hiervan zijn de zogenaamde "afslagen" die bij vrachtwagens vol in de bossen bij Rijckholt gevonden kunnen worden.

Later werd de vuursteen aan het oppervlak wat schaarser en men moest graven naar deze waardevolle steen, die geruild kon worden tegen andere producten. Dit resulteerde uiteindelijk in 3800 voor Christus in een heuse mijn-industrie.

Men ging als volgt te werk. Oorspronkelijk groef men horizontale mijngangen vanuit het dal, maar dat werd al snel te gevaarlijk. Toen werden er schachten afgediept tot op de laag van de goede vuursteen. Dit was tussen de 6 en 16 meter onder de oppervlakte. De schachten hadden een diameter van een tot anderhalve meter. Op de goede laag aangekomen werd begonnen met een gang te graven met een hoogte van ± 60 centimeter. De vuurstenen werden naar boven getakeld (Touwsporen wijzen hierop) en boven in het "Grand atelier" bewerkt tot half-fabrikaat (houthakkers)bijlen.

Als de gang te lang werd, startte men een tweede gang, een andere kant uit. Het afval van de tweede gang werd in de eerste gekieperd. Hierdoor hoefde men dit niet door de schacht omhoog te transporteren. Als de schacht naar een aantal richtingen uitgeput was, begon men op een bepaalde afstand aan een nieuwe schacht. Zo ontstond het nu bekende mijngebied. Deze methode leverde een rendement op van 75% van de aanwezige vuursteen.

Voor de veiligheid werd meestal een schacht en gang opgehouden als vlucht-, lucht- en lichtschacht. Men werkte namelijk zonder kunstmatige verlichting.

Het hele gebied is geschat ongeveer 500 jaar in productie geweest. In die tijd zijn geschat 41250 kubieke meter vuursteen gewonnen, genoeg voor 153.300.000 half-fabrikaat bijlen. Dit betekent een productie van 1500 bijlen per dag. Het totaal ontgonnen gebied is 25 hectare groot. In die tijd hebben ongeveer 5000 mijnwerkers hun werkzaamheden daar uitgeoefend. Deze mensen behoorden tot de Michelsbergers cultuur. Al deze getallen gaan uit van een productie het gehele jaar door. Hoogstwaarschijnlijk is het echter slechts winterwerk geweest, en waren de mijnwerkers in de zomer boer van beroep. Echte bewoningsresten van dit volk zijn in de buurt van Rijckholt tot nu toe nog niet gevonden, dus over het dagelijkse leven van deze prehistorische mijnwerker is nog niet zoveel bekend.

Literatuurlijst:

Deze boeken zijn in de bibliotheek van het museum en de stadsbibliotheek aanwezig.

5000 Jahre feuerstein bergbau, Deutschen Bergbau Museum, Bochum 1980,

Bosch P.W., A neolithic flint mine, Scientific American, juni 1979.

De laatste nieuwe informatie over het Symposium in Napels.

De hierna gekopieerde pagina's bevatten de laatste informatie over het symposium in Napels. prijzen, tijden en adressen zijn gegeven. Iedereen die zich op wil geven voor dit symposium, dat doen via het inschrijfformulier op de laatste pagina.

CLUB ALPINO
ITALIANO
Sez. di Napoli

SOCIETÀ
SPELEOLOGICA
ITALIANA

3RD

INTERNATIONAL
SYMPOSIUM
ON UNDERGROUND
QUARRIES

Napoli
10-14 July 1991

Con il patrocinio di / Sponsored by

Società Speleologica Italiana
Club Alpino Italiano
Giunta Regionale della Campania
Consiglio Regionale della Campania
Comune di Napoli

Comitato Promotore:

Union Internationale de Spelcologie
 Università di Napoli, Dipartimento
 di Scienze della Terra
 Commissione Cavità Artificiali S.S.I.
 Osservatorio Vesuviano
 Società dei Naturalisti in Napoli

Promoting Committee:

International Union of Spelaeology
 University of Naples, Department
 of Geology
 Artificial Underground Quarries Commission
 S.S.I.
 Vesuvian Observatory
 Naturalist Society of Naples

Comitato Scientifico / Scientific Committee

Responsabile: Rosario Paone -Italy

Componenti:

Vittorio Castellani - Italy
 Jaques Chabert - France
 Antonin Jancarik - Czechoslovakia
 Ulisse Lapegna - Italy
 Lucio Morrica - Italy
 Roberto Nini - Italy
 Joep Orbons - Holland
 Ivan Petrov - Bulgaria
 Alfonso Piciocchi Italy
 Carlo Piciocchi - Italy
 Antonio Rossi - Italy
 Hubert Trimmel - Austria

Sede del Simposio:

Club Alpino Italiano
 Sezione di Napoli
 Castel dell'Ovo - 80133 Napoli
 Tel. (081) 7645343

Segretario Comitato Organizzatore del Simposio:

Aurelio Nardella
 Via Domenico Fontana, 95 - 80128 Napoli
 Tel. (081) 7705731 (dopo le ore 21)

Segreteria:

— fino al 9 luglio '91 c/o Aurelio Nardella
 Via Domenico Fontana, 95
 80128 Napoli
 — dal 10 luglio '91 c/o Sede del Simposio:
 CAI Napoli - Castel dell'Ovo - 80133 Napoli

Location of Symposium:

Italian Alpine Club
 Naples Section
 Castel dell'Ovo - 80133 Napoli
 Telephone (081) 7645343

Secretary of the Symposium Organizing Committee:

Aurelio Nardella
 Via Domenico fontana, 95 - 80128 Naples
 Tel. (081) 7705731 (after 9 in the evening)

Secretary's Office:

— until 9 July '91 c/o Aurelio Nardella
 Via Domenico Fontana, 95
 80128 Naples
 — from 10 July '91 c/o Location of Symposium
 CAI Naples - Castel dell'Ovo - 80133 Naples

PROGRAMMA:

Mercoledì 10 luglio '91

- ore 9 Apertura Segreteria
 ore 11 Escursione precongressuale in cavità riutilizzate (Metropolitan - Via Morelli)
 ore 15 Tavola rotonda sulla terminologia
 ore 17 Riunione Comm/te Cavità Artificiali S.S.I.
 ore 19 Proiezioni

Giovedì 11 luglio '91

- ore 9 Apertura ufficiale Simposio
 ore 10 Inizio lavori tematica: "Il recupero delle cavità a livello dei beni culturali"
 ore 12,30 Colazione di lavoro
 ore 14 Ripresa lavori
 ore 16 Escursioni in cave (S. Vincenzo alla Sanità e Grotta del Fabbro)
 ore 21 Proiezioni

Venerdì 12 luglio '91

- ore 9 Inizio lavori. Tavole rotonde e riunioni tematiche a sedute separate
 ore 12,30 Colazione di lavoro
 ore 14 Ripresa lavori tematica: "Il riutilizzo di cavità in aree da destinare ad attività per il tempo libero"
 ore 16 Trasferimento per escursione al complesso ipogeo cumano
 ore 20 Cena offerta dalla Sezione CAI di Napoli in locale caratteristico

Sabato 13 luglio '91

- ore 9 Inizio lavori tematica: "La conservazione delle cavità integrate nei piani di salvaguardia per le città storiche"
 ore 12,30 Colazione di lavoro
 ore 14 Ripresa lavori
 ore 16 Escursione per visita agli acquedotti S. Mattia (difficile) e Funicolare (facile)
 ore 20 Cena offerta dal Comitato Organizzatore
 ore 22 Proiezioni

Domenica 14 luglio '91

- ore 9 Dibattito finale sulle tematiche affrontate nel corso del Simposio
 ore 12 Chiusura del Simposio
 ore 12,30 Colazione di lavoro
 ore 15 Escursione postcongressuale nelle grotte adibite a culto S. Gaudioso - Fontanelle

Le tematiche da affrontare nel corso del Simposio potranno subire variazioni di collocazione giornaliera nell'ambito dello stesso secondo valutazioni del Comitato Organizzatore e del Comitato Scientifico in funzione dei lavori presentati in via definitiva.

PROGRAMME:

Wednesday, 10 July '91

- 9.00 a.m. Opening of the Secretariat
 11.00 a.m. Excursion to re-utilized underground quarry (Metropolitan - Via Morelli)
 3.00 p.m. Round table describing terminology
 5.00 p.m. Meeting of Commission for Artificial Underground Quarries I.S.S.
 7.00 p.m. Films and slides

Thursday, 11 July '91

- 9.00 a.m. Official Opening of Symposium
 10.00 a.m. Discussion of themes: "Rehabilitation of underground quarries for cultural purposes"
 12.30 p.m. Lunch
 2.00 p.m. Continuation of discussion
 4.00 p.m. Excursion to underground quarries S. Vincenzo at Sanità and Grotta del Fabbro
 9.00 p.m. Films and slides

Friday, 12 July '91

- 9.00 a.m. Discussion - Round table and separate technical meetings
 12.30 p.m. Lunch
 2.00 p.m. Continuation of themes "The re-utilization of underground quarries in areas to be assigned for public recreation"
 4.00 p.m. Transfer for excursion to Cuma
 8.00 p.m. Dinner in a characteristic restaurant offered by the CAI Section of Naples

Saturday, 13 July '91

- 9.00 p.m. Opening with themes on the subject "Maintenance of underground quarries in compliance with the plans for protection of historical cities"
 12.30 p.m. Lunch
 2.00 p.m. Continuation of discussion
 4.00 p.m. Excursion to visit the aqueducts - entrance S. Mattia (difficult) and entrance Funicolare (easy)
 8.00 p.m. Dinner offered by the Organizing Committee.
 10.00 p.m. Films and slides.

Sunday, 14 July '91

- 9.00 a.m. Final discussion of the Symposium theme
 12.00 p.m. Closure of Symposium
 3.00 p.m. Excursion to the artificial caves of S. Gaudioso - Fontanelle used for cult of the Souls in Purgatory

The themes to be discussed during the Symposium may be subject to change in daily order and times according to the decision of the Organizing Committee and Scientific Committee regarding final text presented.

Presentazione dei lavori:

Saranno accettati lavori originali attinenti alle tematiche del Simposio:

- il recupero di cavità a livello di beni culturali;
- la loro conservazione integrata nei piani di salvaguardia per le città storiche;
- il loro utilizzo in aree da destinare ad attività per il tempo libero.

I riassunti redatti in italiano ed inglese o francese dovranno pervenire alla segreteria del Simposio entro e non oltre il 15/5/91 e non dovranno superare le 20 righe dattiloscritte.

Il testo definitivo, che non dovrà superare le 20 cartelle dattiloscritte (UNI A4 - spazio 2 - 60 battute per riga) compresi disegni e foto in b/n, dovrà pervenire entro il 15/6/91.

I testi saranno esaminati dal Comitato scientifico.

Quote di partecipazione:

	Possono presentare relazioni — Submitting reports	Possono presenziare — Attending	Preprints e atti — Pre-prints and final papers	Colazioni di lavoro — Lunch	Entro il 15/5/91 — Adhesion by 15/5/91	Dopo il 15/5/91 — After 15/5/91
Partecipante Participant	*	*	*	*	L. 180.000	L. 200.000
Accompagnatore Companios		*		*	L. 150.000	L. 170.000

Le quote comprendono le colazioni di lavoro dei giorni 11-12-13-14 luglio.

Quote e scheda definitiva d'iscrizione dovranno pervenire entro il 15/5/91 alla Segreteria del Simposio.

Il versamento della quota potrà essere fatto mediante accredito sul c/c/p 19756808 intestato a "Club Alpino Italiano Sezione di Napoli" o mediante accredito sul c/c 272748 intestato a "Gruppo Speleologico CAI Napoli" c/o Banco di Napoli Agenzia n. 8 - Napoli.

Sistemazione logistica:

— Alberghi: per questo tipo di sistemazione possono essere presi contatti diretti con la società di viaggi di cui si allega pieghivole

— Altre sistemazioni: un paio di istituti religiosi ubicati in città e provincia hanno dato la loro disponibilità per circa 70 posti in camerate con un costo medio che si aggira sulle 15.000 lire per notte, senza uso di biancheria. Trattandosi comunque di una disponibilità piuttosto limitata è necessario prenotare per tempo questo tipo di sistemazione.

Presentation of texts:

Original text will be accepted on the subject of the Symposium:

- rehabilitation of underground quarries for cultural purposes;
- maintenance of said quarries in compliance with the plans for protection of historical cities;
- use of the quarries in areas assigned for public recreation.

Summaries written in Italian, English or French must arrive at the Symposium Secretary's Office by and not later than 15/5/91 and must not exceed 20 typed lines.

Final texts must arrive by 15/5/91. They must not exceed 20 type-written sheets (UNI A4 - 2c spaces, 60 letters per line) including drawings and photos in black and white.

The texts will be examined by the Scientific Committee.

Participation fees:

Fees include lunches on 11-12-13-14 July.

Fees and registration must be received at the Symposium Secretary's Office by 15/5/91.

Payment can be made to postal current account n. 19756808 in favour of "Club Alpino Italiano Sezione di Napoli" or to bank account n. 272748 "Gruppo Speleologico CAI Napoli", c/o Banco di Napoli, Agenzia n. 8, Napoli.

Accommodation:

— Hotels: direct contact can be made with the travel agency described in the attached leaflet.

— Lodgings: religious institutes located in Naples and province will have about 70 beds available in shared rooms for an average cost of L. 15.000 per night, bed sheet and towels excluded. As this type of accommodation is limited, it is necessary to book early in order to reserve a place.

Dit s.v.p. opsturen naar:

Secretary's Office
"3rd International Symposium on Underground Quarries"
c/o Aurelio Nardella
Via domenico Fontanan, 95
80128 Napoli
Italy

DEFINITE REGISTRATION FORM
to arrive by 15/5/1991

Christian name and surname

Mrs/Mr.

Street

Town or City

Postal code

Telephone

Firm or Association

I submit the sum of Lire ..... for ☐ participant (s); for N. .... companions to be credited

to postal current account N. 19756808 ☐; for bank payment to account N. 272748 ☐

I plan to arrive in Naples on ..... by car ☐ by train ☐ by air ☐.

For accommodation I choose:

hotel ☐ (1); shared room in lodgings ☐ (2).

Title of the text of which I am sending a summary under separate cover:

I shall show slides ☐; video tape VHS ☐ the duration of which lasts ..... minutes.

The title of the slide series / video is .....

Date .....

Signature .....

(1) directly contact travel agency for reservations.

(2) this type of accommodation is only possible up to the limit of 70 bookings

afz. NL~ 6521HL~ 2H